

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заступниця директора з навчальної
роботи

Олена МІШКУЛИНЕЦЬ

“ 29 ” серпня 20 25 року

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 17 ХУДОЖНЯ ПРАЦЯ

підготовки : фахового молодшого бакалавра

галузь знань: А Освіта

спеціальність: А2 Дошкільна освіта

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Відокремлений структурний підрозділ
«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного
університету»

Навчальна програма з дисципліни «Художня праця» для здобувачів освіти
з галузі знань A Освіта
за спеціальністю A2 Дошкільна освіта

Розробник (укладач) програми:

Валерій БАСАРАБ, викладач технологічної освітньої галузі вищої
категорії, викладач –методист, старший викладач

Програму схвалено на засіданні предметної (циклової) комісії
викладачів мистецьких та технологічних дисциплін

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 року

Голова предметної (циклової) комісії

_____ (Олена БЛИК)
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму обговорено та рекомендовано до затвердження методичною
радою ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського
державного університету»

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 року

Голова методичної ради

_____ (Тетяна ІСАК)
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма з навчальної дисципліни «Художня праця» укладена згідно з навчальним планом ОПС «фаховий молодший бакалавр» спеціальності А2 Дошкільна освіта та спрямована на виконання вимог Закону України «Про освіту», «Про фахову перед вищу освіту», «Закону про дошкільну освіту», Концепції розвитку інклюзивної освіти, Державного стандарту дошкільної освіти.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на підготовку здобувачів освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта до проведення занять з художньо-продуктивної діяльності. Художня праця поєднує в собі технологію ручної та механічної обробки різних матеріалів з художньо-декоративною діяльністю. Тому виконання робіт з художньої праці передбачає комплексне вирішення художньо-декоративних і конструктивно-технологічних завдань. Програма курсу включає оволодіння здобувачами освіти технологію обробки різних матеріалів, способами конструювання та художньо-декоративного оформлення виробів, методикою навчання художньої праці дітей дошкільного віку.

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни — формування у здобувачів освіти професійної готовності до організації та проведення занять із художньої праці в закладі дошкільної освіти, розвиток їхніх творчих здібностей, естетичного смаку, умінь конструювати, декорувати та створювати художні вироби з різних матеріалів.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

1. Засвоєння здобувачами освіти технологічних прийомів обробки різних матеріалів.
2. Озброєння здобувачів освіти необхідними практичними вміннями й навичками виготовлення та художнього оформлення виробів.
3. Розвиток художнього сприйняття.
4. Вміння відчувати колір, форму, усвідомлювати емоційну виразність об'єкту.
5. Здійснювати відбір засобів, що дозволяють передавати його образний зміст.
6. Застосовувати набуті знання, вміння і навички при виконанні творчих завдань.
7. Оволодіння методикою навчання художньої праці дітей дошкільного

віку.

8. Виховання у здобувачів освіти активності, самостійності, прагнення до творчості.

9. Художньо-естетичне виховання через власну декоративну та творчу діяльність, розвиток та ціннісна орієнтація на традиціях народного мистецтва України

Вивчення курсу «Художня праця» ґрунтується на знаннях з психолого-педагогічних, професійно-орієнтованих і спеціальних навчальних дисциплін, у результаті чого здобувач освіти повинен **знати:**

1. особливості різних матеріалів, призначених для дитячої творчості;
2. технологію їх обробки;
3. способи конструювання та оформлення об'єктів праці;
4. види різних матеріалів, їх властивості, технологію обробки і застосування, назви інструментів, що використовуються при обробці матеріалів, їх будову, призначення, прийоми користування;
5. правила безпечної праці при обробці різних матеріалів, вимоги гігієни праці;
6. основи художнього конструювання виробів, конструктивні особливості виготовлення виробів;

уміти:

1. обробляти папір і картон; володіти прийомами трансформування паперу для отримання іграшок, елементів декоративного оформлення та інш.;
2. знаходити кілька конструктивних рішень;
3. підбирати кольорові сполучення за контрастом і гармонією;
4. обробляти природний матеріал різними способами згідно його властивостей (за допомогою клею, пластиліну, ниток, дроту);
5. передавати узагальненість образу, стильову єдність;
6. виготовляти предметну, сюжетно-тематичну аплікацію за власним задумом, використовуючи особливості матеріалу для відображення характеристики образу;
7. використовувати різні вишивальні техніки для декорування виробів;
8. обробляти тканину, кроїти, зшивати для виготовлення м'якої іграшки, ляльок лялькового та пальчикового театру;
9. передавати характерні особливості форми, розміру, пропорції іграшок, взаємовідношення їх частин;
10. розробляти ескіз вишивки, гармонійно поєднувати кольорові сполучення;
11. декорувати вироби, підкреслюючи образну виразність предмету за мотивами Українських народних промислів;

12. створювати ляльковий одяг за традиціями українського національного костюму.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування професійних компетентностей майбутніх вихователів, до складу яких входять:

Загальні компетентності

Інтегральна компетентність

• **ІК 1.** Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання й виховання дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності

- **ЗК 3.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК 7.** Здійснення безпечної діяльності.
- **ЗК 8.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

• **СК 1.** Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в команді.

• **СК 5.** Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

• **СК 6.** Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

• **СК 9.** Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, повага до державних символів України,

національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

• **СК 11.** Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-мовленнєвої, зображувально-художньої діяльності дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку.

• **СК 12.** Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва

Програмні результати навчання

• **РН 5.** Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій

• **РН 6.** Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до моральноетичних норм

• **РН 10.** Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні з урахуванням рівня розвитку дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку.

• **РН 14.** Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

• **РН 17.** Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

Вивчення навчальної дисципліни «Художня праця» здійснюється у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи. Теоретичні заняття проводяться у формі лекцій з поєднанням різних методів та прийомів навчання.

Тематика практичних занять спрямована на поглиблення теоретичних знань здобувачів освіти, опрацювання рекомендованої літератури, Вивчення навчальної дисципліни завершується диференційованим заліком.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни **Програма навчальної дисципліни «Художня праця»**

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Технологія обробки паперу та картону

Тема 1. Завдання курсу «Художня праця» на сучасному етапі розвитку дошкільної освіти.

Основні поняття: Місце курсу в навчальному плані коледжу. Організація роботи в навчальних майстернях, в ДНЗ. Правила техніки безпеки. Матеріали і інструменти для роботи з папером. Порядок користування з інструментами.

Тема 2. Методика роботи з папером і картоном.

Основні поняття: Процес виробництва паперу. Короткі відомості про винахід паперу, історію паперової промисловості. Застосування паперу в ДНЗ. Технологія виготовлення паперу та картону.

Сорти паперу та картону. Основні фізичні, механічні та технологічні властивості паперу та картону. Фарбування паперу .

Техніка трафарету, штампу, шаблону. Застосування шаблонів, трафаретів та штампів у різних галузях виробництва. Види шаблонів, трафаретів, штампів і способи їх виготовлення

Тема 3. Різання та з'єднання деталей з паперу і картону.

Основні поняття: Сутність операції різання. Інструменти та знаряддя для різання паперу та картону. Правила безпеки праці при різанні.

Мистецтво витинанки. Особливості виконання українських витинанок. Витинанка як вид декоративної аплікації

Виготовлення традиційної української витинанки

Тема 4. Згинання та складання паперу та картону. Оригамі.

Основні поняття: Сутність операції згинання паперу та картону. Інструменти та обладнання, які використовуються при згинанні паперу та картону. Прийоми згинання та складання.

Історія виникнення та традиції мистецтва оригамі. Пластика паперу. Ознайомлення з термінами й основними прийомами, характерними для мистецтва оригамі: згинання квадратного чи прямокутного аркуша паперу удвоє, впоперек, по діагоналі. Поняття основних базових форм і традиційних виробів.

Виготовлення птахів, тварин, квітів в техніці оригамі

Тема 5. Аплікація з паперу.

Основні поняття: Поняття про аплікацію, її використання в роботі ДНЗ. Матеріали для аплікаційних робіт: папір, природні матеріали. Матеріали для фону. Види аплікації. Правила виконання аплікації.

Виконання предметної аплікації. Виконання аплікацій за мотивами українського орнаменту.

Тема 6. Сюжетна аплікація та аплікація мозаїка. Окантовка площинних посібників.

Основні поняття: Сюжетна аплікація. Послідовність виконання. Мозаїка з паперу. Аплікація шляхом обривання паперу.

Значення окантовки. Два способи окантовки: смужками, прямокутниками. Матеріали для окантовки. Окантовка аплікацій.

Окантування аплікації різними способами.

Тема 7. Конструювання іграшок із паперу і картону

Основні поняття: Організація роботи дітей в ДНЗ по конструюванню саморобок із паперу і картону. Добір матеріалу. Прийоми виготовлення іграшок та їх застосування в д/с. Монтажні операції. Способи з'єднання деталей

Скріплення виробів з паперу та картону за допомогою клею, паперових заклепок, щілинних замків, ниток, тканини, проволочки та ін.

Тема 8. Святкові прикраси в ДНЗ.

Основні поняття: Короткі методичні відомості про організацію роботи дітей по виготовленню різних прикрас. Використання цих прикрас на новорічних святах. Виготовлення зразків без клейових і клейових гірлянд, плоских та ребристих підвісок. Іграшки за готовими викройками.

Виготовлення різних види гірлянд, підвісок.

Тема 9. Виготовлення об'ємних іграшок з конічною та циліндричною основою.

Основні поняття: Короткі методичні відомості про організацію роботи дітей по виготовленню об'ємних іграшок з конічною та циліндричною основою. Іграшки за готовими викройками.

Виготовлення іграшки тваринки на конічній чи циліндричній основі

Змістовий модуль 2. Робота з різними матеріалами

Тема 10. Конструювання виробів із природних матеріалів.

Основні поняття: Види природного матеріалу. Заготовка і зберігання природного матеріалу. Прийоми обробки. Конструювання із природного матеріалу в дитячому дошкільному закладі. виготовлення саморобок. виготовлення саморобок із горіхів, ячної шкарлупи. Конструювання птахів, тварин із шишок, каштанів, жолудів. Виконання колективної роботи з природного матеріалу

Тема 11. Аплікація з природних матеріалів.

Основні поняття: Матеріал, збір, обробка, зберігання його. Інструменти і матеріали. Використання аплікацій з природних матеріалів ДНЗ. Складання художніх композицій із засушених рослин. Аплікація з соломи. Технологія виконання

виготовлення аплікацій із засушених рослин

Тема 12. Конструювання об'ємних виробів(птахів, тварин) із природних матеріалів.

Основні поняття: виготовлення птахів, тварин із шишок, каштанів, жолудів. виготовлення саморобок із горіхів, ячної шкарлупи

виготовити тварин та птахів із шишок, каштанів, жолудів.

виготовлення саморобок із горіхів, ячної шкарлупи

Тема 13. Конструювання саморобок із викидних матеріалів.

Основні поняття: Викидний матеріал (раніше вживаний матеріал та предмети – катушки, сірникові коробки, інше упакування), його конструктивні можливості.

Техніка безпеки і гігієнічні вимоги в роботі з викидним матеріалом. Підготовка матеріалу до роботи. Способи поєднання матеріалів між собою (за допомогою клею, ниток, дроту). Технологія виконання виробів, які містять різні матеріали. Використання конструкцій та форм, що були у вжитку, для створення нового об'єкту.

Поєднання готових форм без їх змін. Часткова зміна готових форм. Пошук нових технологічних і конструктивних вирішень – фігурки тварин, іграшкові меблі, транспорт.

Пластичні маси у виробництві та побуті. Властивості пластичних мас. Пластмаси, доступні для обробки на заняттях художньої праці: резина, поролон, фотоплівка, лінолеум та ін. Інструменти та обладнання для обробки пластмас

виготовлення меблів та транспорту із сірникових коробок.

Виготовлення іграшок – сувенірів і саморобок з поролону

Тема 14. Сувеніри із паперу і інших матеріалів.

Основні поняття: Поняття про сувенір. Види сувенірної продукції. Матеріали та інструменти для виготовлення сувенірів. Обговорення та конструювання розробок сувенірів із паперу, картону і інших матеріалів.

Виготовлення сувенірів із паперу та картону та інших матеріалів.

Виготовлення сувенірів для певні вікової групи ДНЗ.

Змістовий модуль 3. Робота з текстильними матеріалами

Тема 15. Організація роботи з тканиною та волокнистими матеріалами.

Основні поняття: Техніка обробки тканини. Види тканини.

Короткі відомості про розвиток текстильної промисловості. Застосування волокнистих матеріалів, тканини, трикотажу в господарстві та побуті. Класифікація волокон. Види натуральних волокон. Види хімічних волокон. Отримання натуральних та хімічних волокон. Процес ткацтва. Найпростіші види переплетіння ниток в тканинах. Призначення та технологічні властивості різних тканин.

Тема 16. Розкрій і пошиття виробів для ляльки

Основні поняття: Інструменти та знаряддя для роботи з тканиною на заняттях з художньої праці. Правила безпеки. Організація робочого місця. Кроєння та шиття швейних виробів з прямими зрізами вручну. Виготовлення викройок за зразком, малюнком, кресленням, фотографією, словесним описом.

Розміщення викройок з урахуванням напрямку ниток. Закріплення викройок на тканині. Розкрій тканини. Шви, що застосовують при зшиванні тканини. Підрубка та обметування краю тканини. Пришивання гудзиків, крючків, ґудзиків, застібок. Ремонт одягу.

Виготовлення одягу для ляльки.

Тема 17. Лялька для лялькового театру.

Основні поняття: Види ляльок для лялькового театру. Різноманітність матеріалів та обладнання для виготовлення ляльки. Виконання викрійки та розкрій тканини. Технологічна послідовність виконання виробу, врахування конструктивних особливостей іграшки та її пропорцій.

Виразність композиції костюма (силует, характер декору, кольорове вирішення, стильова насиченість, гармонійне поєднання елементів ансамблю.

Виготовлення ляльки лялькового театру.

Виготовлення персонажів пальчикового театру

Тема 18. Виготовлення м'якої іграшки.

Основні поняття: Різноманітність м'яких іграшок. Добір матеріалів та інструментів для виготовлення м'якої іграшки. Визначення кількості деталей іграшки. Виготовлення викройки (розмітити тканину за допомогою шаблону та вирізати деталі за обведеним контуром). Встановлення послідовності дій під час виготовлення іграшки.

Виготовлення м'якої іграшки за зразком чи за власним задумом.

Тема 19. Вишивка й аплікація – мистецтво оформлення виробів

Основні поняття: Вишивання як один з видів художнього оформлення текстильних виробів. Вишивка в народному декоративно-ужитковому мистецтві. Нитки для вишивання. Матеріали, інструменти та знаряддя, що використовуються при вишиванні. Виконання шва «хрестиком», а також шви: стебловий, тамбурний, оксамитовий, мереживний.

Вибір малюнка. Національні узори та орнаменти. Зміна розмірів малюнка по клітинках. Композиція малюнка для вишивання на папері. Сполучення та зв'язок деталей малюнка. Перенесення малюнка на тканину через копіювальний папір, «припорохом» крізь трафарет

Короткі відомості з історії вишивання та вишивки. Національні особливості української вишивки: характер, орнаментальні мотиви, кольорове вирішення, композиція. Засвоєння технік виконання декоративних швів. Контрастні й споріднені кольорові сполучення.

Вибір орнаментальних мотивів при виготовленні серветки

Оздоблення вишивкою серветки, одягу для ляльок

Тема 20. Техніка аплікації по тканині

Основні поняття: Підготовка матеріалів ескізів для аплікації. Способи закріплення деталей на основі. Різниця між виконанням аплікації на тканині від аплікації на папері

Виконання ручних швів. Інструменти та приладдя для роботи: ножиці, голка, наперсток, олівці. Техніка безпеки. Підготовка матеріалу до роботи. Навички всилювати нитку в голку, зав'язувати вузол. Виконання основних ручних швів: «уперед голку», «строчка», «через край», «тамбурний» («ланцюжок»), з'єднувальні і декоративні шви. Пришивання деталей аплікації.

Виконання аплікації шляхом пришивання.

Тема 21. Виготовлення сувенірів із тканини та ниток

Основні поняття: Обговорення та конструювання іграшок-сувенірів із тканини та ниток.

Виготовлення народної ляльки. Лялька з тканини як самобутнє явище у побуті та мистецтві українців. Уособлення образу людини в ляльці. Конструктивні особливості стародавніх ляльок . Оберегові, магічні функції (хатній родовий оберіг, заступник, запорука народження власної дитини тощо). Традиційні типи хатніх вузлових ляльок. Матеріали, які використовуються для виготовлення ляльок. Традиційні способи виготовлення ляльок.

Виконання ляльки з тканини чи ниток

Змістовий модуль 4. Посібники

Тема 22. Посібники для творчих ігор.

Основні поняття: Види посібників. Педагогічні, естетичні і технічні вимоги до іграшок і посібників для творчих ігор .Матеріали для їх виготовлення. Правила безпечної праці при виготовленні посібників. Виготовлення плоских посібників

Виготовлення посібників для ігор та графічне їх оформлення.

Самостійне оформлення творчої гри (за вибором здобувача освіти)

Виготовлення посібників для ігор та графічне їх оформлення.

Самостійне оформлення творчої гри (за вибором студентів)

Тема 23. Напівмаски, наголовники.

Основні поняття: Ознайомлення з варіантами напівмасок та наголовників. Підвищення міцності посібників шляхом наклеювання паперу на марлю. Посібники з цупкої тканини, картону, пап'є-маше. Виконання викрійки найпростіших варіантів напівмаски з кольорового картону та паперу. Оздоблення їх іншими матеріалами за власним задумом.

Тема 24. Робочий куток в ДНЗ

Основні поняття: Обладнання і значення кутка. Дитячі інструменти, матеріали, їх зберігання в ДНЗ. Види посібників і іграшок для творчих ігор, свят, інсценівок, казок Зберігання та ремонт посібників для художньої праці Складання переліку необхідних матеріалів та інструментів для робочого кутка з художньої праці.

3.Рекомендована література

Базова

- 1.Базовий компонент дошкільної освіти / наук. керів. : А. М. Богуш, Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. В. Гавриш та ін. – К. : Видавництво, 2012. – 26 с.
- 2.Базова програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі”. –К.: Світич, 2009.– 430 с.
- 3.Балабанова Т.Б., Гордіюк Н.В., Люліна З.М. Художня праця в дошкільному навчальному закладі // бібліотечка вихователя дитячого садка.– 2006, №9–10.С.1–17.
4. Ботюк О.Ф. Конструювання з паперу методом орігамі: навч.-метод. посібник /О.Ф. Ботюк. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 64 с.
5. ВеремійчикІ.М. Стежинка до майстерності./Веремійчик І.М. – К.: Педагогічна думка, 2002. – 128 с.
6. Горошко Н.А. Зображувальна діяльність у дошкільних закладах./Н. А. Горошко– Харків:Ранок, 2007.–224 с.
7. Дробчак Я. Листівки-саморобки як засіб розвитку творчості // Початкова школа. – 2006. - № 3. – С. 25-26.
- 8.Каньоса Н. Г. Теорія та технології розвитку дитячої художньої творчості дошкільників : навч.-метод. посіб. / Н. Г. Каньоса. – Кам’янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2015. – 188 с.
9. Каппалова Н.М. Гурткова робота з аплікації та орігамі / Н.М. Каппалова. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 80 с.
10. Карпова С.О. Уроки художньої праці. Флористика: навч. Посіб. [для вчителя почат. шк.] / С.О. Карпова. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 24 с.
11. Комісарик М.І., Беспалько Г.М. К 630 Художня праця з основами дизайну : метод. посібник до самост. роботи / М. І. Комісарик, Г. М. Беспалько. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 116 с.

12. Котелянець Ю.С. Художня праця: альбом для дітей старшого дошкільного віку./ О.В.Агеєва, Ю.С. Котелянець. - Київ, Видавничий дім «Освіта», 2013, 96 с.
13. Котелянець Ю.С. Казкові пригоди: альбом для розвитку мистецьких здібностей дітей 4-5 років. / О.В.Агеєва, Ю.С. Котелянець. - Київ, Видавничий дім «Освіта», 2015, 64 с.
14. Котелянець Ю.С. Майстерня чарівників. Альбом з художньої праці для дітей старшого дошкільного віку (осінь-зима). / О.В.Агеєва, Ю.С. Котелянець. - Київ:УОВЦ «Оріон»,2019 -64с.
15. Котелянець Ю.С. Майстерня чарівників. Альбом з художньої праці для дітей старшого дошкільного віку (весна-літо). / О.В.Агеєва, Ю.С. Котелянець. - Київ:УОВЦ «Оріон»,2019 -64с.
16. Кривоніс М.Л., Дроботій О.Л. Сенсорний розвиток дошкільнят 5 – 6 років./ М.Л.Кривоніс, О. Л.Дроботій – Х.: Видавництво «Ранок», 2012. – 256 с.
17. Методичні матеріали до лабораторного практикуму навчальної дисципліни "Художня праця та основи дизайну": навч.-метод. посіб. / уклад. С. І. Матвієнко, Т. Г. Коломоець, О. В. Лісовець. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 115 с
18. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка./ Т. І. Поніманська –К.: Академвидав, 2006.–456с.
19. Хомярчук А.П. Пізнаємо, щоб творити.– Луцьк:Видавнича книга,2009.– 52с.
- 20.Художня праця та основи дизайну : навч. посіб. / С. І. Матвієнко. – Ніжин :Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2016. – 201 с.

Допоміжна

1. Богатєєва З.А. Мотиви народних орнаментів в аплікаціях. / З.А. Богатєєв. - Київ, 1991. – 122 с.
2. Бутріль В. Навчати праці естетично, цікаво, творчо./ В. Бутріль – Київ: Початкова школа, 2004.– 146 с
3. Віденко Н.Д. Ялинкові прикраси. / Н.Д. Віденко. Фото. Н. Діденко. – К.: Країна мрій, 2007. – 48 с
4. Веремійчик І. М. Майстровиті руки / І. М. Веремійчик. – К. : Освіта, 2012. – 180 с.
5. В. Копалова Н.М. Гурткова робота з аплікації та орігамі./ Н.М. Копалова – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 80 с
6. Лапицька О.А. Орігамі / Фото. Ю. Кузьменка. – К.: Країна мрій, 2008. – 48 с.
7. Литвінець Е.М. Українське народне мистецтво. Вишивання і нанизування: [Альбом] / – Е.М. Литвінець. - К.: Вища школа, 2004. – 335 с
8. Людмила Репіленко. Аплікація з природного матеріалу. / Репіленко Людмила. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 88 с.
9. Низьковська О. Праця – ефективний засіб формування предметно-практичної компетенції дошкільників / О. Низьковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – №12. – С. 16-27.
- 10.Половіна О. Художньо-педагогічне спілкування з дітьми раннього віку через дидактичну гру / О. Половіна // Бібліотечка вих. дитячого садка. – 2013. – №12. – С. 7-8.
- 11.Самойленко О. Лялька власноруч / О. Самойленко, С. Романцов // Дошк. виховання. – 2013. – №10. – С. 28-29
- 12.Сковронський В.М. Народна іграшка. / В.М. Сковронський. – Київ: Мистецтво, 2001. – 132 с.

13. Соколова С. Азбука орігамі. / С. Соколова – К.: Країна Мрій, 2006. – 432с.
14. Тименко В.Л. Обдаровані пальчики. / В.Л. Тименко – К.: ЛТД Спалах, 1998. – 122 с
15. Харитонович О. Розвивальне середовище групових приміщень : структура і зміст / О. Харитонович // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2013. – №11. – С. 41-51

Інформаційні ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні
http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponent-doshkilnoji_osviti_v_ukrajini/ <http://www.mon.gov.ua/ua>
2. Все для дитячого садка. Режим доступу: ditsad.com.ua
3. Впевнений старт [Електронний ресурс] // Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку / наук. кер. прогр. : О. В. Проскура. – Київ, 2013. – 67 с
4. Гурткова робота з художньої праці. Режим доступу: www.dnz-sonchko.net.ua/ гурткова робота
5. Державна національна програма "Освіта" ("Україна XXI століття"), (затверджена від 3 листопада 1993 р. N 896). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93>
6. Міністерство освіти і науки України www.education.gov.ua
7. Уроки праці в ДНЗ. Режим доступу: redkopilka.com.ua/vospitateljam/.../index.htm
8. Крій та шиття. Види ручних швів. - http://ginkanew.ru/svoimi-rukami/krij_ta-shittja/2259-vidi-ruchnih-shviv.html
8. http://subject.com.ua/lesson/work/3klas_1/21.html

9. <http://sevas-wot.org.ua/kvilling-dlja-pochatkivciv-istorija-osnovni.html>

10. Корисні поради. - <http://poradumo.pp.ua/svoimu-rukamu/21519-orgam-dlya-pochatkvcv.html>

4. Засоби діагностики успішності навчання

Індивідуальне і фронтальне опитування, оцінювання письмових завдань, дидактичне тестування, перевірка творчих завдань, перевірка практичних робіт.

5. Форми підсумкового контролю успішності навчання: залік